

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

спільно з

**ЦЕНТР АДАПТАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ДО СТАНДАРТІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ
ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
УНІВЕРСИТЕТУ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

за підтримки

**ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

за участі

**DTI UNIVERSITY, DUBNICA NAD VAHOM (SLOVAKIA)
TECHNICAL UNIVERSITY OF KOSICE (SLOVAKIA)
VARNA FREE UNIVERSITY «CHERNORIZETS HRABAR» (BULGARIA)
POLITECHNIKA ŚWIĘTOKRZYSKA KIELCE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
(POLAND)
NATIONAL INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCH (GEORGIA)
BATUMI NAVIGATION TEACHING UNIVERSITY (GEORGIA)
SOKHUMI STATE UNIVERSITY (GEORGIA)
BELARUSIAN UNIVERSITY OF TRADE AND ECONOMICS CONSUMER
COOPERATION (BELARUS)**

ЗБІРНИК ТЕЗ

**II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНА ПАРАДИГМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ»**

**THESIS OF
THE SECOND INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE
"THE MODERN PARADIGM OF PUBLIC ADMINISTRATION"**

**12 листопада 2020 р.
м. Львів, Україна**

Друкується згідно з рішенням оргкомітету за рекомендацією Вченої ради факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Протокол №4 від «18» листопада 2020 року).

Сучасна парадигма публічного управління : Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції / За наук. ред. к.е.н., доцента Стасишина А.В. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 12 листопада 2020 р. – Львів, 2020. – 545 с.

До збірника увійшли матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна парадигма публічного управління», присвяченої актуальним проблемам теорії та практики публічного управління і адміністрування, питанням підвищення якості наукових досліджень та векторам поєднання зусиль вищих закладів освіти, наукових установ, органів влади та місцевого самоврядування, бізнес-структур та громадськості щодо пошуку спільних ефективних підходів до вирішення актуальних проблем та впровадження його результатів у практику публічного управління та адміністрування.

Рекомендовано викладачам, аспірантам, здобувачам першого та другого освітніх ступенів.

Редколегія:

Стасишин Андрій Васильович, к.е.н., доцент, декан факультету управління фінансами та бізнесу (відповідальний редактор), ЛНУ ім. І.Франка

Руденко Ольга Мстиславівна, д.держ.управл., доцент, НУ «Чернігівська політехніка»

Капленко Галина Вікторівна, к.е.н., доцент, ЛНУ ім. І.Франка

Герасимеко Олена Вікторівна, к.е.н., доцент, ЛНУ ім. І.Франка

Роман Хрмо, кандидат наук, доцент, Словаччина

Мартін Кесі, доктор економічних наук, Польща

Лідія Злотнікова, кандидат економічних наук, доцент, Білорусь

Відповідальність за інформацію, викладену в публікаціях, несуть автори.

© Колектив авторів, 2020

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020

<i>Старченко Г.В.</i> ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	203
<i>Шевчук І.Б., Депутат Б.Я.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ХМАРНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСИ ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР	209
<i>Ярема Я.Р., Сенишин Б.Б.</i> ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ	216
<i>Ярема Я. Р., Сподарик Т. І.</i> ФЕНОМЕН УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ ТА ПАНДЕМІЇ COVID-19	221
<i>Reshota O.A., Dobosevych Y.</i> PROBLEMS OF YOUTH POLICY IN MODERN UKRAINE	227
<i>Блащук-Дев'яткіна Н.З., Петик Л.О.</i> НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ	230
<i>Власюк Н.І.</i> МАКРОЕКОНОМІЧНІ РЕЗЕРВИ ЗРОСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ	235
<i>Зеленко В.А., Зеленко Н.М.</i> ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПЕНСІЙНОЮ СИСТЕМОЮ НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ – ОДИН ІЗ ВЕКТОРІВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ	239
<i>Костишин Е.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ	243

2. Мельничук В. Час пенсійної реформи. Тиждень UA : веб-сайт. URL: <https://tyzhden.ua/Economics/233428> (дата звернення: 01.11.2020).
3. Кондрашов О.М. Зміст і значення системного підходу в механізмі державного управління. Економіка та держава. 2007. № 12. С. 63–65.
4. The World Bank's Five Pillar Framework / за ред. Rajeeva Sinha : Open Library/PressBooks. URL: <https://ecampusontario.pressbooks.pub/pensionfinance/chapter/topic-2-the-world-banks-five-pillar-framework/> (дата звернення: 07.11.2020).

*Костишин Е.І., к.істор.н, доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕЙНСТИТУАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Реформа системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, розпочалася після схвалення 11 травня 2006 року Кабінетом Міністрів України Концепції Державної програми реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, яка була розрахована на 2007-2017 роки і передбачала створення закладів нового типу, переведення до них дітей, перепідготовку педагогічних та соціальних працівників. Частково мета Програми була досягнута шляхом активізації розвитку таких форм улаштування дітей, як дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї. Проте питання влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей з інвалідністю лишалось гострою проблемою українського суспільства. З метою посилення напрямів дейнституалізації системи інституційного догляду та виховання дітей Уряд продовжив вживати заходів щодо її реформування. Процес дейнституалізації розпочався із затвердженням 9 серпня 2017 року урядом Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки і Плану реалізації її першого етапу. Відповідно до Національної стратегії, вже у 2026 році дітей в інституціях має бути менше 0,5% від загальної кількості дитячого населення (зараз – 1,5%). А ті діти, хто за

різних причин все ж залишаться в інституціях, а не в сім'ях – житимуть у невеликих установах в умовах, максимально наближених до сімейних (до 10 осіб в одному закладі). У кожній громаді мають з'явитися доступні й якісні послуги для сімей з дітьми. Буде існувати ринок цих якісних послуг, не менше 50% з яких будуть надавати професійні громадські організації.

Деінституалізація – складна реформа, адже інтернати знаходяться у віданні трьох міністерств: Міністерства охорони здоров'я (38 закладів), Міністерства освіти і науки (563 заклади) та Міністерства соціальної політики (117 закладів). У системі МОЗ живуть і виховуються найменші дітки, у системі Мінсоцполітики – діти з інвалідністю. Координатором ДІ уряд визначив Міністерство соціальної політики. Допомогу Мінсоцполітики та всім іншим міністерствам надає Національний офіс з деніституалізації при Уповноваженому президента України з прав дитини, створений за підтримки канадського проекту EDGE.

За визначенням посібника з найкращих практик «Деінституалізація та трансформація послуг для дітей» – це комплексна діяльність: це не просто вилучення дітей з інституцій. Натомість це систематичні, стратегічно обгрунтовані зміни, які призводять до значного зниження рівнів використання інституційного догляду і до поширення послуг по збереженню родини на рівні громади» [3].

Серед публікацій активістів громадських організацій та Проектного офісу з підтримки реформи – ДІ зустрічаємо визначення деінституалізації, як процесу заміни системи інституційного догляду дітей на систему, яка забезпечує виховання дітей в сім'ї або в умовах максимально наближених до сімейних [4].

На основі аналізу наукових публікацій, ми можемо зробити висновок, що деінституалізація – це основа для розроблення сучасних та ефективних послуг з догляду для дітей і родин, а саме процес відмови від системи догляду, яка ґрунтується на великих інституційних закладах і перехід до низки соціальних послуг на основі сім'ї та громади.

Основними компонентами деінституалізації у сфері захисту прав дітей є: запобігання направленню та перебуванню в інституціях

без необхідності; пошук та розробка належного альтернативного догляду за дитиною в межах громади (забезпечення житлом, лікування, навчання, освіта) та реабілітація дітей та їхніх родин; удосконалення послуг у громаді для дітей, які дійсно потребують державного догляду, а також надання підтримки сім'ї; довгострокові плани з догляду і постійне влаштування в забезпечені родини для тих дітей, чії батьки виявилися неспроможними відреагувати на відповідні втручання та реабілітацію й оцінені, як такі, які нездатні піклуватися про дитину.

Основними завданнями деінституалізації в умовах проведення реформи децентралізації повноважень у сфері інституційного догляду та виховання дітей уряд вбачає у: забезпеченні умов для повернення дітей, які зараз перебувають у закладах, у рідні сім'ї або переведення їх на сімейні форми виховання (усиновлення, опіка родичів, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу); запобіганню розлучення дітей з батьками та влаштування до інтернатних закладів шляхом запровадження послуг з підтримки дітей і сімей у громадах; підготовці до самостійного життя, забезпеченні соціального включення випускників інтернатних закладів [2].

Активну участь у формуванні та реалізації основних положень реформування означеної сфери інституційного догляду та виховання в Україні здійснюють українські та міжнародні організації, а саме: «Надія та Житло для дітей», «Партнерство кожній дитині», «SOS Дитячі містечка Україна», Британська фундація Lumos та інші.

Разом з тим, за результатами Альтернативного звіту про дотримання Україною положень Конвенції ООН про права дитини за період з 2011 по 2018 роки, частина заходів у плані реалізації стратегії залишається невиконаною. У територіальних громадах недостатня чисельність фахівців із соціальної роботи. Заклади інституційного догляду продовжують фінансуватися з державного бюджету, а створення послуг для дітей і сімей покладено виключно на місцевий рівень. Навіть за таких обставин, на законодавчому рівні залишаються не врегульованими питання щодо переліку базових та гарантованих державою послуг. Так само, неврегульованими залишаються порядок створення послуг та стандарти їх надання. Відсутня система моніторингу прав дітей, які перебувають в різних формах

альтернативного догляду, не запроваджено систему моніторингу прав дітей при впровадженні реформи закладів інституційного догляду і виховання (деінституціалізації). Нові форми та можливості сімейного виховання, такі як патронат та наставництво, потребують популяризації та державної підтримки. Процедура усиновлення потребує вдосконалення, новим викликом постало питання щодо відсутності порядку передачі повноважень щодо усиновлення дітей від районних державних адміністрацій, які з 2020 року припиняють функціонування, та поширення практики усиновлення дітей, що вже влаштовані до сімейних форм виховання.

За результатами Соціального звіту Міністерства соціальної політики України за 2016 рік урядом було впроваджено заходи на шляху до підготовки реформи де інституціалізації. Була здійснена спроба системного підходу щодо здійснення підготовчого етапу реформи. Зрозуміло, що ці заходи лише частково забезпечували підготовку до реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні. Здебільшого вони відповідали викликам, що вже виникли у сфері соціального захисту дітей щодо реалізації їх законних прав та інтересів [1].

У 2020 р. стартував 2 етап реалізації Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки, що здійснювався протягом 2017–2019 років.

Основні здобутки першого етапу реалізації стратегії:

– затверджено Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу (розпорядження Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 р. № 526-р);

– схвалено Концепцію Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року, метою якої є забезпечення продовження послідовної імплементації положень Конвенції ООН про права дитини, розбудови ефективної системи захисту прав та інтересів дитини на рівні територіальної громади в умовах децентралізації, створення дружнього до дітей середовища відповідно до міжнародних стандартів та пріоритетів Стратегії Ради Європи з прав дитини (2016–2021) (розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2017

р. № 230-р);

– внесено зміни до Типового положення про комісію з питань захисту прав дитини і Положення про загальноосвітній навчальний заклад, згідно з якими обмежено перелік підстав для зарахування дітей до інтернатних закладів інституційного догляду та виховання, а також забезпечено колегіальне прийняття таких рішень (постанова Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 р. № 576);

– затверджено Порядок взаємодобору сім'ї та дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування (наказ Мінсоцполітики від 19 вересня 2017 р. № 1485, зареєстрований у Мін'юсті 11 жовтня 2017 р. за № 1250/31118).

Реалізація Урядової стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у 2018 році сприяла оптимізації 59 інтернатних закладів для дітей (з них 22 ліквідовано, 12 реформовано у заклади денного перебування, 25 реформовано в стаціонарні заклади). На кінець 2018 року функціонувало 514 закладів інституційного догляду та виховання дітей. У 2019 році заплановано реорганізувати 38 закладів [5].

У межах реалізації реформи системи інституційного догляду та виховання дітей запроваджено послугу альтернативного догляду за дітьми, які з певних причин не можуть проживати з біологічними батьками – патронат над дитиною. Послуга патронату розвивається у 19 регіонах (у I кварталі 2019 року послуга запроваджена ще у 5 регіонах). Станом на 01 січня 2019 р. функціонує 71 сім'я патронатних вихователів, до яких було влаштовано 204 дитини, на стадії створення протягом I кварталу 2019 року – 29 сімей. На функціонування сімей патронатних вихователів використано понад 6,3 млн гривень субвенції з державного бюджету [5].

У 2018 році було прийнято нормативні акти, спрямовані на посилення соціального захисту дітей, зокрема щодо: реалізації права внутрішньо-переміщених дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які досягли 16-річного віку, а також осіб з їх числа, бути зарахованими на квартирний та соціальний квартирний облік за місцем взяття їх на облік як внутрішньо переміщених осіб (Закон України від 08 лютого 2018 р. № 2279-VIII); категорій, які можуть скористатися своїм правом взяття на квартирний облік за місцем

взяття їх на облік внутрішньо переміщених осіб, оскільки їхнім місцем походження є тимчасово окупована територія України або район проведення антитерористичної операції (постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 616); вдосконалення Порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів (постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 р. № 301); порядку та умов надання у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2018 р. № 300); можливості будівництва у разі наявності проекту нового будівництва житла, призначеного для дитячого будинку сімейного типу, малого групового будинку (постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 465); зняття обмеження вартості будівництва дитячих будинків сімейного типу та планування при новому будівництві малих групових будинків за рахунок субвенції та відповідно до рекомендацій щодо вимог з будівництва та оснащення таких будинків (постанова Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2018 р. № 734); вдосконалення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах (постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 800).

З метою забезпечення соціального захисту сімей з дітьми, підтримки розвитку відповідального батьківства Урядом запроваджено нові ініціативи (зокрема, постанови Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 427; 20 червня 2018 р. № 512) щодо: надання з 01 вересня 2018 року одноразової натуральної допомоги при народженні дитини «пакунок малюка» в межах державної допомоги сім'ям з дітьми; відшкодування з січня 2019 року послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня» у розмірі прожиткового мінімуму на дітей віком до шести років, встановленого на 01 січня відповідного року, на умовах співфінансування з різних бюджетів; підтримки міст, об'єднаних територіальних громад, які долучилися до міжнародної ініціативи «Громада, дружня до дітей та молоді» та отримає статус громади, дружньої до дітей та молоді [5].

5 грудня 2019 р. Кабінетом Міністрів України був прийнятий відповідний план реалізації другого етапу реформи деінституалізації. Серед ключових індикаторів у документі визначено запровадження

фахівців з соціальної роботи в громадах, збільшення кількості патронатних сімей, зменшення кількості дітей в інтернатах. Розвиток соціальних послуг в громаді та підтримка сімей з дітьми – це центральний елемент реформи.

Список використаних джерел:

1. Альтернативний звіт про дотримання Україною положень Конвенції ООН про права дитини за період з 2011 по 2018 роки. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://childrights.org.ua/upload/5c9b8d2a462f6.pdf>
2. Дакал А. Реформування системи інституціонального догляду та виховання дітей у контексті захисту їх прав. / А. Дакал // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epatp.academy.gov.ua/pages/dop/16/files/221bbfb5-a299-4206>
3. Деінституалізація та трансформація послуг для дітей посібник з найкращих практик. – Режим доступу : <http://sirotstvy.net/upload/iblock/c4o/c4obbf1835a93foc4351e68467ea9431.pdf>
4. Суходольська А. Розвиток сімейних форм виховання соціальних сиріт / А Суходольська. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2018/35_2_2018/23.pdf.
5. Соціальний Звіт Міністерства соціальної політики за 2018 рік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.msp.gov>.

Круглякова В. В., к.е.н.

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Україна*

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ**

З перших років незалежності економіка України невпинно реформувалась задля впровадження та розвитку ринкової економіки. Задля підвищення ефективності фінансової діяльності держави необхідна докорінна перебудова сучасної економічної системи та вдосконалення такого важливого його інструменту, як місцеві податки і збори.